

mus. De libro Iudith fuit initio dubitatum, & tamen Nicæna Synodus eum librum in canonem recepit, teste Hieronymo prefatione in Iudith, quam Synodum vñā cum tribus aliis heretici recipiunt, & magnifici faciunt; nō igitur cogimur semper dubitare, etiam si aliquando dubitatum est.

Præterea si libri isti Testamenti veteris non possunt nunc certè pro canonicos recipi, quia de eis dubitauit prima Ecclesia: eadem ratione non poterunt certò pro canonicos accipi epistola Iacobii, & Iudæ, & Apocalypsis, secùda Petri, secunda & tertia Ioannis, & epistola ad Hebreos, quia de his etiam dubitatum est in prima Ecclesia. At Caluinistæ recipiunt pro verè canonicos nos omnes libros, ut patet ex Caluinî libris, in quibus paſſim hi libri citantur, & ex confessione ministrorum Caluinistarum art. 3. quam Pissiaci obtrulerunt anno 1561. Lutherani autem etiam si variè sentiant de his libris, tamen Magdeburgenses recipiunt Apocalypsim vt verè canonicanam, cent. 1.lib.2.cap.4.col.56.

Ad illud autem quod obiiciebant, de duabus viis indagandi librorum auctoritatem, admitto illas duas esse vias, & nunc non esse Prophetas, vel Apostolos, & oportere progredi secunda via, &c. sed affirmo ad hoc vt fequens Ecclesia posset discernere librum aliquem esse canonicum fatis esse si habeat aliqua testimonia hominum fide dignorum illius temporis, vel certè proximi.

Itaque non dicimus, vt Kemnitius impudenter calumniatur, Ecclesiam, id est, Papam posse pro suo arbitratu sine vilis veterum testimoniis, facere librum canonicum de non canonico, & de canonico non canonicum; & quod si Papa vellet, Scriptura diuina non plus haberet auctoritatis, quam fabula Aſopii; ita enim non sunt nostra aſſerta, sed ipsorum mendacia. Fateremur enim Ecclesiam nullo modo posse facere librum canonicum de non canonico, nec contraria, sed tantum declarare quis sit habendum canonicus, & hoc non temere, nec pro arbitratu, sed ex veterum testimoniis & similitudine librorum de quibus ambiguit, cum illis de quibus non ambiguit, ac demum ex communiſensi, & quasi gusto populi Christiani, quomodo D. Hieronymus lib. de viris illustribus in Iacobō dicit, epistolā Iacobi paulatim tempore procedente meruisse auctoritatem.

Iam hæc tria in his libris declarandis canonicos Ecclesia obſeruauit. Primum enim habuit de singulis veterum testimoniis. Eſti enim non habeantur testimonia à synagoga Iudeorum, tamen habentur ab Ecclesia Apostolica, & hoc ſufficit. Apostoli enim poterant sine aliis testimoniis declarare libros illos esse canonicos, quod & fecerunt; alioquin nunquam Cyprianus & Clemens, & alij, quos citabimus, tam conſtanter diſſiſſent eos esse diuinos. Deinde viderunt esse conformes aliis. Deniq; obſeruarūt iſtos libros paulatim ab omnibus Christianis pro canonice re-

cepitos, quod argumentum habere non poterant, qui in prima Ecclesia fuerunt.

POSTREMA obieccio huiusmodi eſt; Ecclesia eos libros recipit, quos B. Hieronymus recipit, eos reprobavit, quos ille reprobavit, vt patet dist. 15. can. Sancta Romana. B. aut Hieronymus in prologo Galateo, & in prologo Proverbiorum aſſerit, hos quinq; libros non esse canonicos. ita Caietanus, Catholicus alioqui, & pius doctor argumentatur, ad finem commentatorum Hester.

Respondent aliqui, B. Hieronymum folūm dicere non esse canonicos apud Iudeos, at certè in prologo Galateo simul cū iſlis libris veteris Testamenti numerat etiam librum Pastoris, qui eſt noui Testamenti, & omnes simul dicit non eſſe in canone: non igitur de canone Iudeorum tantum loquitur. Præterea in prologo Proverbiorum: Sicut igitur, inquit, Tobiam, Iudith, & Malchabeorū libros legit quidem Ecclesia, fed eis inter canonicas Scripturas non recipit; ita & bac duo volumina Sapientiam, & Ecclesiasticum, legat ad edificationem plebis, non ad auctoritatem Ecclesiasticorum dogmatum confirmandam.

Admitto igitur Hieronymum in ea fraſſe opinione, quia nondum generale Concilium de his libris aliquid statuerat, excepto libro Iudith, quē etiam Hieronymus postea recepit. Quod autem Gelasius dicit in illa dist. 15. can. Sancta Romana, intelligitur de libris doctorum, vt Origenis, Rufini, & similiūm, non de libris sacris, vt ex ipso canone manifeste deducitur.

CAPVT VNDECIMVM.

De libro Tobiae.

Nunc de singulis libris leorū agemus, eosque & propriis argumentis communiemus, & peculiares obiectiones, quæ aduersus eos fiunt, breueriter diluemus. Iam igitur liber Tobiae præter communia testimonia Conciliorū & Patrum paulo antè adducta, testimonium insigne habet à sancto CYPRIANO, qui in sermone de elemosyna: Loquitur, inquit, in Scripturis Spiritus sanctus, & dicit, elemosynis & fide purgantur delicta. CALIXTVS Papa primus in epif. 2. Tobiam allegans: Bene, inquit, sacra aut Scriptura; & S. AMBROSIUS in lib. de Tobia ca. 1. librum hunc propheticam Scripturam eſſe dicit. Item S. BASILIVS in oratione de avaritia, sententiam ex Tobia de scriptoriis diuinum præceptum appellat. Sanctus quoque AVGUSTINVS in speculo præfatur ex canoniciis libris se fententias collecturum, nec tam omittit Tobiam.

Contra vero obiectiſſolet, quod hic liber secum ipſe alicubi pugnare videatur. Nam in c. 3. dicitur Sara, quam in uxorem habiturus erat Tobias iunior, habitat in Rages ciuitate Medorum: ubi etiam fuſſe Gabellum habemus, Tob. 4. poſteatamen c. 9. cū Tobias perueniſſet ad locum ubi